

॥२॥३॥४॥५॥६॥७॥८॥९॥१०॥११॥१२॥१३॥१४॥१५॥१६॥१७॥१८॥१९॥२०॥२१॥२२॥२३॥२४॥२५॥२६॥२७॥२८॥२९॥३०॥३१॥३२॥३३॥३४॥३५॥३६॥३७॥३८॥३९॥४०॥४१॥४२॥४३॥४४॥४५॥४६॥४७॥४८॥४९॥५०॥५१॥५२॥५३॥५४॥५५॥५६॥५७॥५८॥५९॥६०॥६१॥६२॥६३॥६४॥६५॥६६॥६७॥६८॥६९॥७०॥७१॥७२॥७३॥७४॥७५॥७६॥७७॥७८॥७९॥८०॥८१॥८२॥८३॥८४॥८५॥८६॥८७॥८८॥८९॥९०॥९१॥९२॥९३॥९४॥९५॥९६॥९७॥९८॥९९॥१००॥ ॥ ७॥ ततइति ॥ ११२॥ ३॥ ४॥

नारदउवाच हिमवत्पृष्ठजःकश्चिच्छाल्मलिःपरिवारवान् ॥ बृहन्मूलोबृहच्छायःसत्वावायोऽवमन्यते ॥ २ ॥ बहुव्याक्षेपयुक्तानित्वामाहवचनानिसः ॥ नयुक्तानिमयावायोतानिवक्तुंवाग्रतः ॥ ३ ॥ जानामित्वामहंवायोसर्वप्राणभृतांवरं ॥ वरिष्ठं च गरिष्ठं च क्रोधैवैवस्वतं यथा ॥ ४ ॥ भीष्मउवाच एतत्तु वचनं श्रुत्वानारदस्य समीरणः ॥ शाल्मलितमुपागम्य क्रुद्धो वचनमब्रवीत् ॥ ५ ॥ वायुरुउवाच शाल्मलेनारदो गच्छस्त्वयोक्तो मद्दिगर्हणं ॥ अहं वायुः प्रभावं तं दर्शयाम्यात्मनो बलं ॥ ६ ॥ अहंत्वामभिजानामिविदितश्चासि मे द्रुम ॥ पितामहः प्रजासर्गत्वयि विश्रांतवाग्प्रभुः ॥ ७ ॥ तस्य विश्रमणादेष प्रसादो मत्कृतस्तव ॥ रक्ष्यसे तेन दुर्बुद्धेनात्मवीर्याद्दुमाधम ॥ ८ ॥ यन्मां त्वमवजानीषे यथान्यं प्राकृतं तथा ॥ दर्शयाम्येष चात्मानं यथामांनावमन्यसे ॥ ९ ॥ भीष्मउवाच एवमुक्तस्ततः प्राह शाल्मलिः प्रहसन्निव ॥ पवनत्वं च मे क्रुद्धो दर्शयात्मानमात्मना ॥ १० ॥ मयिवैत्यज्यतां क्रोधः किमे क्रुद्धः करिष्यसि ॥ न ते विभेमि पवनयद्यपि त्वं स्वयं प्रभुः ॥ ११ ॥ बलाधिको हं त्वत्तश्च न भीः कार्या मया तव ॥ ये तु बुद्ध्या हि बलिनस्ते भवंति बलीयसः ॥ १२ ॥ प्राणमात्रबला ये वै नैव ते बलिनो मताः ॥ इत्येवमुक्तः पवनः श्वइत्येवाब्रवीद्वचः ॥ १३ ॥ दर्शयिष्यामि ते ते जस्तोरात्रिरुपागमत् ॥ अथ निश्चित्य मनसा शाल्मलिं वातकारितं ॥ १४ ॥ पश्यमानस्तदात्मानमसमं मातरि श्वना ॥ नारदे यन्मया प्रोक्तं वचनं प्रतितन्मृषा ॥ १५ ॥ असमर्थो ह्यहं वायोर्बलेन बलवान्निहत्यं यथा वै नारदो ब्रवीत् ॥ १६ ॥ अहं तु दुर्बलो न्येभ्यो वक्षेभ्यो नानात्रसंशयः ॥ किंतु बुद्ध्या समो नास्ति मया कश्चिद्बलस्यतिः ॥ १७ ॥ तदहं बुद्धिमास्थाय भयं मोक्ष्ये समीरणान् ॥ यद्वितां बुद्धिमास्थाय तिष्ठेयुः पर्णिनो वने ॥ १८ ॥ अरिष्टाः स्युः सदा क्रुद्धा तपवनान्नात्र संशयः ॥ ते तु बालानजानंति यथा वै तान् समीरणः ॥ समीरयति संक्रुद्धो यथा जानाम्यहं तथा ॥ १९ ॥ इति श्रीमहाभारते शांतिः ० आपः पवनशाल्मलिसंवादे षट्पंचाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १५६ ॥ ॥ ७॥ भीष्मउवाच ततो निश्चित्य मनसा शाल्मलिः क्षुभितस्तदा ॥ शाखास्कंधान्प्रशाखाश्च स्वयमेव व्यशातयत् ॥ १ ॥ सपरित्यज्य शाखाश्च पत्राणि कुसुमानि च ॥ प्रभाते वायुमायां तं प्रत्यैक्षत वनस्पतिः ॥ २ ॥ ततः क्रुद्धः श्वसन्वायुः पातयन् नैव महाद्रुमान् ॥ आजगामार्थं देशमास्ते यत्र स शाल्मलिः ॥ ३ ॥ तं हीनपर्णपतिताग्रशाखं निशीर्णपुष्पं प्रसमीक्ष्य वायुः ॥ उवाच वाक्यं स्मयमान एवमुदायुतः शाल्मलिमुग्रशाखं ॥ ४ ॥